

Լուիզա Մարաբյան
*Հայաստանի եվրոպական համալսարանի դասախոս,
Կիրառական լեզվաբանության ամբիոնի հայցորդ,
Էլ. հասցե՝ marabyanliza@gmail.com*

Սոնա Հակոբյան
*Հայաստանի եվրոպական համալսարան
Կիրառական լեզվաբանության ամբիոնի վարիչ,
բանասիրական գիտությունների թեկնածու
Էլ. հասցե՝ hakobyan04.07@gmail.com*

DOI: 10.53614/18294952-2022.1-145

ԸՆԴՀԱՏՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ԳԵՆԴԵՐԱՅԻՆ ԱԳՐԵՍԻԱՅԻ ԴՐՍԵՎՈՐՄԱՆ ՁԵՎ ԵՎ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑԱԿԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ (ԱՄՆ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԻ ԲԱՆԱՎԵՃԵՐԻ ՀԻՄԱՆ ՎՐԱ)

Վերջին ժամանակներում քաղաքական խոսույթի քննական ուսումնասիրությունների շրջանակներում մեծ արդիականություն են վայելում քաղաքական բանավեճերի լեզվական ուսումնասիրությունները: Ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ քաղաքական բանավեճերն առհասարակ դիտարկվում են որպես խոսքային իրադարձություններ, որոնք հնարավորություն են տալիս գնահատելու մասնակիցներին ըստ խոսելաձևի և պահելաձևի: Սույն հոդվածի նպատակն է քննարկել մասնակիցների սեռի ազդեցությունը անձի վերահսկողության վրա, և գնահատել կանանց ու տղամարդկանց կողմից կատարված խոսքային ընդհատումների պատճառները:

Հիմնաբառեր. ընդհատում, կին, տղամարդ, քաղաքական բանավեճ, թեկնածու, գենդերային ագրեսիա, ռազմավարություն:

Ներածություն

Քաղաքական բանավեճերը բնութագրվում են որպես մրցույթ, որտեղ կան թե՛ հաղթողներ, թե՛ պարտվողներ: Չնայած բանավեճերն ունեն իրենց ընթացակարգերը, որոնք հավասարապես վերաբերում են թե՛ կանանց, թե՛ տղամարդկանց, այնուամենայնիվ, երկու սեռերի միջև առկա են անհավասարություններ: Իրականում ընդհատումը համարվում է լեզվական ռազմավարություն, որն օգնում է հասնել գերիշխանության. ընդհատել ինչ-որ մեկին, նշանակում է զրկել կամ ամենաքիչը՝ փորձել զրկել նրան խոսելու իրավունքից: Առհասարակ, ընդհատումները ենթադրում են գերակայություն, ագրեսիա, դեմքի սպառնալիք և անհամաձայնություն: Տղամարդու և կնոջ մասնակցությամբ հեռուստաբանավեճերում հիմնականում գերիշխողը տղամարդիկ են, հատկապես, եթե նրանք բավարար գիտելիքներ ունեն քննարկվող թեմայի վերաբերյալ: Ընդհատելով, նրանք ի ցույց են դնում իրենց գերակա լինելը բանավեճի շրջանակում և վերահսկում թեմայի զարգացումը: Ոլորտի հետազոտողներ Ջիմմերմանի և Ուեսթի կատարած ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ քառասունութ ընդհատումներից միայն երկուսն են արվել կանանց կողմից և չի օգտագործվել ոչ մի զուգահեռ խոսք (overlap), մինչդեռ տղամարդիկ կիրառել են ինը զուգահեռ խոսք (overlap) (Zimmerman, D. H., West, C., 1975, էջ 116):

Մենք մեր հերթին փորձել ենք վերլուծել 2019 թվականի ԱՄՆ նախագահական ընտրություններին մասնակցող թեկնածուների երկու բանավեճերը: Նախագահի դեմոկրատական թեկնածուների բանավեճերը տեղի են ունեցել հունիսի 26-ին և 27-ին, որին մասնակցող քսան թեկնածուներից վեցը կանայք էին:

Մեթոդ

Հոդվածում կիրառել ենք նկարագրական որակական մեթոդը՝ փորձելով բացահայտել թեկնածուների բանավեճում գենդերային ագրեսիայի դրսևորումը ընդհատման միջոցով:

Արդյունքներ

Խոսողները հաղորդակցական նպատակների հասնում են տարատեսակ միջոցներով՝ թե՛ խոսքային, և թե՛ ոչ խոսքային: Նմանատիպ հռետորական ռազմավարություններով խոսողները փորձում են իրագործել իրենց նպատակները, և ինչպես իրավացիորեն նշում է Վան Դեյքը նմանատիպ ընտրությունները «սոցիալական ինքնության իրավիճակային կիրառություններ են», որոնք փոխակերպում են խոսողի ինքնությունը տվյալ իրավիճակում (Dijk, 2018): Այս ռազմավարություններից մեկն էլ ընդհատումն է, որը քաղաքական խոսույթում ունի կիրառության լայն համատեքստ: Մասնագիտական գրականության մեջ շատ հաճախ ընդհատումը, որպես խոսքային ռազմավարություն, ունի տարբեր տեսակներ: Ոլորտի հետազոտող Լին նշում է, որ գոյություն ունեն այսպես կոչված հաջողված և չհաջողված ընդհատումներ: Սրանցից առաջինը վերաբերում է այն ընդհատումներին, երբ առաջին

խոսակցի ասույթը ընդհատվում է երկրորդ խոսակցի ասույթով, և առաջին խոսակիցը դադարեցնում է խոսքը: Չհաջողված ընդհատման դեպքում երկրորդ խոսակիցն ընդհատում է առաջին խոսակցին, և երկու խոսակիցները հավասարապես շարունակում են ասույթը մինչև բանավեճի ավարտը (Li, 2001): Այլ հետազոտողներ՝ Քրեյգը և Փիթսը, առանձնացնում են ընդհատման հինգ տեսակ՝ **պարզ ընդհատում** (simple interruptions), **զուգահեռ խոսք** (overlap), **միջամտություն** (butting in), **լուռ ընդհատում** (silent interruptions) և **խանգարող խոսք** (talkovers) (Craig, D., & Pitts, M, 1990): Նրանք պնդում են, որ տղամարդիկ ավելի հաճախ են ընդհատում, քան կանայք, ինչպես նաև նշում են, որ կանանց ավելի քիչ հերթ և ժամանակ է հատկացվում խոսելու համար (Craig, D., & Pitts, M, 1990, p. 135): Ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ, երբ կանայք տղամարդկանց ընդհատում են, նրանց տղամարդ գործընկերներն իրենց համարում են եռանդուն և գիտակ, միննույն ժամանակ՝ ցածր մտավոր կարգավիճակ ունեցող, մինչդեռ երբ տղամարդն է կիրառում ընդհատման ցանկացած տեսակ, ապա նրա գործընկերները նրան համարում են բարձր մտավոր կարգավիճակի տեր անձնավորություն (Mulac, A., & Van Dyke, H, 1992): Նոֆսինգերը նշում է, որ տարբերությունների կարևորությունը դիտարկվում է համատեքստի, առաջադրանքի, կարգավիճակի, ընդհատման տեսակների և խմբի գենդերային կազմի մեջ: Մասնավորապես նշվում է, որ ընդհատումը պետք է ունենա առնվազն երեք հատկանիշ.

- Կողմերից յուրաքանչյուրը խոսակցի ելույթը համարում է անարդյունավետ
- Ընդհատողը նախօրոք ինքնաընտրվում է
- Կողմերից յուրաքանչյուրը հավատում է, որ իր խոսելու հերթը խախտել են (Nofsinger, 1991):

Մեկ այլ հետազոտող՝ Դինդիան, ենթադրում է, որ ընդհատումը կարող է կախված լինել այնպիսի գործոններից, ինչպիսիք են **ընդհատողի կարգավիճակը և դերը, խոսքային գործունեությունը, նյութի զարգացման բովանդակությունը** և այլ (Dindia, 1978): Մյուրեյն ավելացնում է, որ այնքան կարևոր չէ ելույթն ավարտելը, որքան կարևոր է խոսողի սոցիալական կարգավիճակը, խոսքի տևողությունը, լուսաբանված կետերը և խոսողի հատուկ իրավունքները, որոնք հիմնված են նրա դիրքի, հեղինակության և տվյալ թեմայի շրջանակներում գիտելիքների վրա (Murray, 1985):

Ընդհանրացնելով վերոբերյալը՝ կարող ենք փաստել, որ ընդհատումը՝ որպես հաղորդակցական ռազմավարություն, առկայացվում է տարատեսակ միջոցներով և իրականացնում է հստակ գործառույթ հենց գենդերային հաղորդակցության համատեքստում:

Քննարկում

Ինչպես նշեցինք, սույն հոդվածը քննում է 2019 թվականի ԱՄՆ նախագահական ընտրություններին մասնակցող թեկնածուների երկու բանավեճերը:

Բանավեճին մասնակցում էին 20 թեկնածու, որոնցից 6-ը կին էին: Թեկնածուները երկու երեկոյի ընթացքում միմյանց ընդհատել են 71 անգամ:

Առաջին բանավեճի ընթացքում հիմնականում տղամարդիկ էին իրար ընդհատում, միջամտում և զուգահեռ խոսում, մինչդեռ կանայք, ընդհանուր առմամբ, սպասում էին, որ իրենց թույլ տան խոսել: Ամենաշատ ընդհատողը թեկնածու Բիլ դե Բլասիոն էր, որը մեղմեց այդ ագրեսիան իր հոր մասին անձնական պատմություններով /տես գծապատկեր 1/: Նա նույնիսկ կոպիտ միջամտեց Բետո Օ՛Նուրկին, ասելով՝ “Hey, wait, wait.” (Հեյ, սպասեք, սպասեք): Ավելի ուշ, երբ սենատոր Քոբի Բուքերին հարց ուղղվեց, Ջուլիան Կաստրոն միջամտեց. “If I might briefly ...” (Եթե ես կարողանայի կարճ...):

Լատինական միակ թեկնածու Ուլիան Կաստրոն ստիպված էր պայքարել խոսելու ժամանակի համար: Էլիզաբեթ Ուորենը գերիշխում էր բանավեճի սկզբնական հատվածում՝ ցուցաբերելով վստահություն, գիտելիքներ և պատրաստականություն: Նա հանգիստ էր և առաջ էր քաշում խելամիտ քաղաքական գաղափարներ: Ի պատասխան Վաշինգտոնի նահանգապետ Ջեյ Ինսլիի սնապարծությանը՝ սենատոր Էմի Քլոբուզարը հեգնողաբար նկատեց, որ այստեղ երեք կանայք կային, որոնք պայքարել են կնոջ ընտրության իրավունքի համար. “I just want to say, there’s three women up here that have fought pretty hard for a woman’s right to choose.”

Հարկ է նշել, որ բանավեճին մասնակցող կանայք պարզապես նախագահի թեկնածուներ չեն. նրանք փորձառու քաղաքագետներ են, որոնք հաճախ են պայքարել իրենց տղամարդ գործընկերների վրա ազդելու և իրենց խոսքը լսելի դարձնելու համար: Ուորենը, Մինեսոտա նահանգի սենատոր Էմի Քլոբուզարը և Հավայան կղզիների ներկայացուցիչ Թուլսի Գեբարդը ասելիքի պակաս չունենին: Բանավեճի ամենահիշարժան պահը Գեբարդի խոսքակոխիվն էր Օհայոյի ներկայացուցիչ Թիմ Ռայանի հետ արտաքին քաղաքականության շուրջ:

Հատված բանավեճից

Ryan: “The reality is, if the United States isn’t engaged, the Taliban will grow and they will have bigger, bolder terrorist acts.”

Gabbard: “The Taliban was there long before we came in. They’ll be there long before we leave.”

Ryan: “And they were — yeah, exactly. Well, we were.”

Gabbard: “We cannot keep U.S. troops deployed to Afghanistan thinking that we’re going to somehow squash this Taliban that’s been there, that every other country that’s tried has failed”.

Ryan: “I didn’t say — I didn’t say squash them. I didn’t say squash them. When we weren’t in there, they started flying planes into our buildings. So I’m just saying right now we have an obligation...”

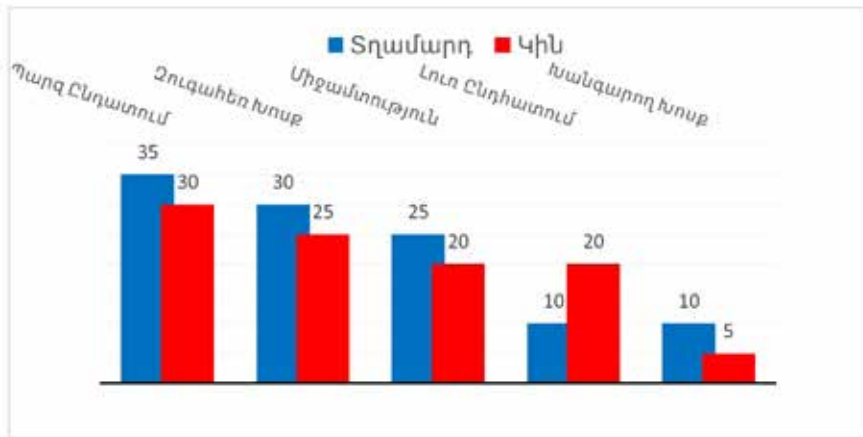
Gabbard: “The Taliban didn’t attack us on 9/11. Al-Qaeda did.”

Ryan: Well, I — I understand...

Գեբարդն իրեն բավականին ինքնավստահ էր դրսևորում՝ կիրառելով

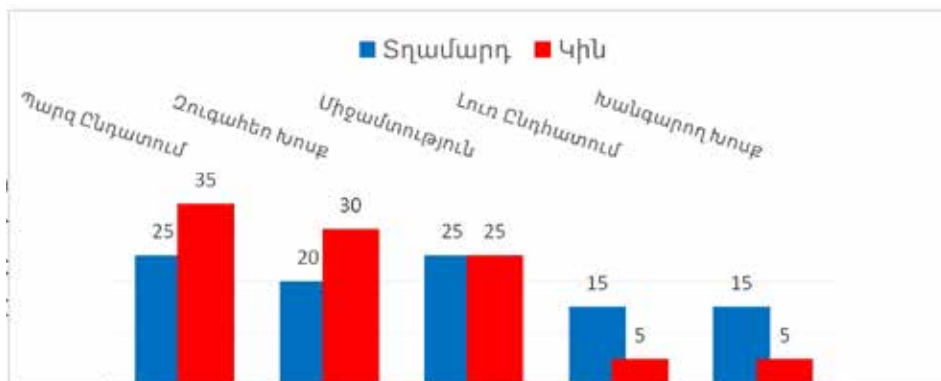
պարզ ընդհատում, զուգահեռ խոսք, միջամտություն և լուռ ընդհատում՝ որպես անհամաձայնություն թափահարելով գլուխը: Նա շատ լավ տիրապետում էր քննարկվող հարցին և քնականաբար հակաճառում և ուղղում էր Թին Ռայսին:

Գծապատկեր 1
Կանանց և տղամարդկանց ընդհատումներն ըստ տեսակների

Երկրորդ օրվա բանավեճն ավելի թեժ էր: Թեկնածուները բանավեճի առաջին տասը րոպեի ընթացքում բղավում էին միմյանց վրա: Ի տարբերություն նախորդ օրվա բանավեճի՝ այստեղ ընդհատումների մեծ քանակ գրանցվեց Նյու Յորքի սենատոր Քրիստեն Գիլբրանդի և հեղինակ Մարիան Ուիլյամսոնի կողմից /տես գծապատկեր 2/:

Գծապատկեր 2
Կանանց և տղամարդկանց ընդհատումները ըստ տեսակների

Քալիֆորնիայի սենատոր Քամալա Հարիսը բանավեճի ամենաազդեցիկ կերպարներից էր: Նա իրեն դրսևորեց որպես առաջադեմ, գերիշխող և իրազեկ քաղաքական գործիչ: Եվ վերջապես, Քամալա Հարիսը ամենադժվար և ամենաարդյունավետ հարվածը հասցրեց դեմոկրատների առաջատար Ջո Բայդենին: Նա ակնհայտորեն քննադատում էր Բայդենին՝ դպրոցական ավտոբուսներին դեմ քվեարկելու համար. “And it was not only that, but you also worked with them to oppose busing. And there was a little girl in California who was part of the second class to integrate her public schools and she was bused to school every day. And that little girl was me.” Բայդենի պատասխանները պաշտպանողական էին և անհետևողական: “It’s a mischaracterization of my position across the board. I did not praise racists. That is not true.”I was a public defender (Ես հանրային պաշտպան էի) I didn’t become a prosecutor. I came out and I left a good law firm to become a public defender. I did not oppose bussing in America (Ես դեմ չէի ավտոբուսներին Ամերիկայում). What I opposed is bussing ordered by the Department of Education. That’s what I opposed. I did not oppose...”

Սենատորներ Մայքլ Բենեթը և Քիրստեն Գիլիքրանդը նույնպես անցան հարձակման՝ կասկածի տակ դնելով Բայդենի՝ Սենատում ցուցաբերած բանակցային հնարությունները: Հարիսը կարողանում էր վերահսկել և գերակայել մասնակիցներին: Հատկապես բուռն քննարկման ժամանակ, երբ մի քանի թեկնածուներ ընդհատում էին միմյանց, Հարիսը ձայնը բարձրացնելով՝ ասում է.

“Hey, guys. America does not want a food fight,” Harris said. “They want to hear how we’re going to put food on their table.” / Լսե՛ք, Ամերիկյան չի ցանկանում մարտնչել սննդի համար: Ամերիկացին ուզում է լսել ինչպես ենք մենք պատրաստվում ուտելիքը դնել իրենց սեղաններն/:

Ըստ ամենայնի, երկրորդ բանավեճում, կանայք կիրառում են մեծ թվով պարզ ընդհատումներ, զուգահեռ խոսք և միջամտություն, քան տղամարդիկ:

Եզրակացություն

Այսպիսով, հաղորդակցական ռազմավարությունների համատեքստում իրականացված ուսումնասիրությունները մեծամասամբ ցույց են տալիս, որ բանավեճերում հիմնականում տղամարդիկ են ընդհատում և գերակայում, այնուամենայնիվ, ըստ մեր վերլուծության արդյունքների՝ հատկապես վերջին տարիներին (2019 թ.) բանավեճերի ժամանակ ամերիկյան քաղաքական խոսույթում կանայք բավականին ինքնավստահ են, նպատակապաշտ և կարողանում են վերահսկել և առաջավորել քննարկվող թեմաները: Հաշվի առնելով գենդերային անհավասարությունը, իրենց խոսքը լսելի դարձնելու և նպատակին հասնելու համար՝ կանայք կիրառում են ընդհատման բոլոր տեսակները՝ զուգահեռ խոսք, միջամտություն, լուռ ընդհատում, խանգարող խոսք, պարզ ընդհատում:

Bibliography

- Craig, D., & Pitts, M. (1990). The dynamics of dominance in tutorial discussions. *Linguistics* 28/1, 125–138.
- Dijk, T. A. (2018). Socio-cognitive discourse studies. *The Routledge Handbook of Critical Discourse Studies* (էջեր 26–43). ի սնուն Routledge.
- Dindia, K. (1978). The Effects of Sex of Subject and Sex of Partner on Interruptions. *Human Communication Research*, 345–371.
- Li, H. (2001). Cooperative and intursive interruptions in inter- and intracultural. *Journal of Language and Social Psychology* 20(3), 259–284.
- Mulac, A., & Van Dyke, H. (1992). Gender, personality characteristics, and reactions to interruption use in conversations: So who says interruptions are bad? *Annual Meeting of the Speech Communication Association*. Chicago.
- Murray, S. O. (1985). Toward a model of members' methods for recognizing interruptions. *Language in Society*, Volume 14, Issue 1, 31–40.
- News: *The full transcript of Night One of the first Democratic primary debate, Wednesday, June 26, 2019* <https://www.nbcnews.com/politics/2020-election/full-transcript-first-democratic-primary-debate-2019-n1022816> (22.02.2022)
- News: *The full transcript of Night Two of the first Democratic primary debate, Thursday, June 27, 2019* <https://www.nbcnews.com/politics/2020-election/full-transcript-2019-democratic-debate-night-two-sortable-topic-n1023601> (10.01.2022)
- Nofsinger, R. E. (1991). *Everyday conversation*. London: Sage: Newbury Park, CA.
- YouTube: *Democratic Presidential Debate – June 26 (Full) | NBC News* <https://www.youtube.com/watch?v=vJ6MrD00kgY> (10.01.2022)
- YouTube: *Democratic Presidential Debate – June 27 (Full) | NBC News* <https://www.youtube.com/watch?v=cX7hni-zGD8> (10.01.2022)
- Zimmerman, D. H., West, C. (1975). *Sex roles, interruptions, and silences in conversation*. New Jersey: Rowley, MA: Newbury House.

Луиза Марабян

*Преподаватель Европейского университета Армении,
соискатель кафедры прикладной лингвистики
Эл. адрес: marabyanliza@gmail.com*

Сона Акопян

*Заведующая кафедрой прикладной лингвистики
Европейского университета Армении,
кандидат филологических наук
Эл. адрес: hakobyan04.07@gmail.com*

ПРЕРЫВАНИЕ КАК СРЕДСТВО ВЫРАЖЕНИЯ ГЕНДЕРНОЙ АГРЕССИИ И КОММУНИКАЦИОННОЙ СТРАТЕГИИ (ССЫЛАЯСЬ НА ДЕБАТЫ КАНДИДАТОВ В ПРЕЗИДЕНТЫ США)

В последнее время в рамках экзаменационных исследований политической речи большую актуальность приобретают языковые исследования политических дискуссий. Исследования показывают, что политические дебаты рассматриваются как речевые события, которые дают возможность оценивать участников по стилю речи и поведению. В данной статье рассматривается влияние на контроль поведения по половому признаку и излагаются основные причины прерывания речи у мужчин и женщин. В политических дебатах каждого пола, помимо подчеркивания причин прерываний, также изучаются типы коммуникативных перерываний в контексте разных полов. В статье обсуждаются следующие типы прерываний: параллельная речь, помехи, тихое прерывание, прерывистая речь и простое прерывание. В целом, исследование основано на дебатах кандидатов в президенты США, а агрессия по половому признаку раскрывается через прерывания.

Ключевые слова: прерывание, женщина, мужчина, политические дебаты, кандидат, гендерная агрессия, стратегия.

Luiza Marabyan

*Lecturer and Ph.D. student at Chair of Applied Linguistics,
European University of Armenia
Email: marabyanliza@gmail.com*

Sona Hakobyan

*Head of the Chair at Applied Linguistics,
European University of Armenia,
Ph.D. in Philology
Email: hakobyan04.07@gmail.com*

INTERRUPTION AS A MEANS OF EXPRESSING GENDER AGGRESSION AND AS A COMMUNICATION STRATEGY (WITH SPECIAL REFERENCE TO US PRESIDENTIAL CANDIDATE DEBATES)

In recent years, the linguistic study of political debates is considered a novel trend within the framework of political discourse and critical discourse analysis. Studies prove that political debates are speech events, allowing to evaluate participants according to their speech style and behavior. The given article touches upon the gender influence on behavior control and outlines the core reasons of speech interruptions for men and women. The study basically outlines the strategies of communicative interruptions in line with gender speech differences trying to reveal the balance of interruptions among men and women. Besides emphasizing the reasons of each gender interruptions in political debates, the types of communicative interruptions are being studied in the context of different genders. In the article the following types of interruption is being discussed: parallel speech, interference, silent interruption, disruptive speech, simple interruption. Overall, the study is based on the US presidential candidate debates and gender aggression is then being disclosed through interruptions.

Key words: interruption, woman, man, political debate, candidate, gender aggression, strategy.

Հոդվածը խմբագրություն է ներկայացվել 2022թ. մայիսի 20-ին:

Հոդվածը հանձնվել է գրախոսման 2022թ. հունիսի 8-ին:

Հոդվածն ընդունվել է տպագրության 2022թ. հունիսի 9-ին: